

LEVEN VANUIT HOOP IN EEN BEDREIGDE WERELD

Begin juni mocht ik spreken tijdens een studiedag over de klimaatcrisis, georganiseerd door de Tilburgse universiteit. Ik sprak over een goed beheer van de schepping, geïnspireerd door het katholiek sociaal denken. Veel mensen maken zich grote zorgen over de opwarming van de aarde en de gevolgen daarvan voor onze kinderen en kleinkinderen. Niet zelden wordt dan door activisten een apocalyptische ondergangstemming opgeroepen. Persoonlijk lijkt mij dat een foute strategie. Als je de toekomst in gitzwarte beelden schetst, is de kans namelijk groot dat mensen apathisch worden en niet in beweging komen. In ieder geval maakt een ondergangstemming veel mensen angstig en onzeker.

De stem van de paus

Veel katholieken en anderen delen de zorgen over de toestand van Gods schepping. Zij herkennen zich in de encycliek *Laudato Si'* van paus Franciscus uit 2015.

In deze invloedrijke rondzendbrief schetst de paus een somber beeld van onze wereld. En hij roept katholieken op om zoveel mogelijk bondgenoten te zoeken. Als wij gezamenlijk onze spirituele krachten bundelen, valt hopelijk een wending ten goede te realiseren. Het gaat dan om een ecologische bekering. Mensen zijn geroepen tot anders denken en vooral ook tot anders handelen zodat planten en dieren niet meer bedreigd worden. Wij zijn geroepen om de wereld niet te vervuilen en kapot te maken maar goed te beheren en zo schoon en veilig mogelijk aan de nieuwe generaties door te geven.

Niet zonder hoop

Volgelingen van Jezus kennen dus zeker ook grote zorgen over de toestand van onze schepping maar wij zijn niet zonder hoop. God is de Alfa en de Omega, het begin en het einde van alle dingen. En wij leven van de belofte van een nieuwe hemel en een nieuwe aarde. De hoop vormt een goddelijke deugd. Met andere woorden: een houding die wij ons eigen kunnen maken en God wil voeden. De Franse schrijver Charles Péguy gebruikt rond de hoop een prachtig beeld. Hij noemt de hoop een klein meisje dat haar twee grote zussen, geloof en liefde, leidt en richting geeft. Hoop vormt zo een kostbaar maar ook kwetsbaar geschenk. Juist in een cultuur vol angst, onzekerheid en onbehagen zullen christenen moeten proberen de hoop vast te houden.

Verantwoordelijkheid

In dat kader verwijs ik graag naar de recent gestorven theoloog Jürgen Moltmann die een grote studie over de theologie van de hoop heeft geschreven. Voor Moltmann heeft hoop alles te maken met verantwoordelijkheid. Christelijke hoop is meer dan optimisme want zij is uiteindelijk in God zelf gefundeerd. Bij de wisselvalligheid van ons bestaan blijven Gods beloften het fundament van onze hoop. Het vertrouwen in Gods toekomst verandert het heden. Alleen zo kunnen wij de immense uitdagingen rond duurzaamheid bij de horens vatten. Het gebed vormt een oefening in hoop en verantwoordelijkheid. Wie bidt stelt zich immers open voor de werkzaamheid van Gods Geest. Onze wereld wordt getekend door sociaal onrecht en massale aantasting van de schepping. De christelijke hoop motiveert ons tot een inzet voor een meer rechtvaardige wereld.

Volharding

In het onderwijs van Jezus klinkt regelmatig de belofte dat God trouw is. Die belofte kan in christenen een kracht wekken die bergen verzet. Natuurlijk blijft er falen en gebrokenheid. En rond het goed beheer van de aarde zijn er machtige tegenstanders die primair inzetten op de korte termijn en de maximalisatie van de winst. Vanuit een bijbels realisme blijft het resultaat van ons werk altijd stukwerk en fragmentarisch. Maar het laatste woord is aan God. Dat wenkend perspectief geeft ons de moed om te blijven zaaien en de netten te blijven uitwerpen.